

УДК 378.037:796(510)

[https://doi.org/10.33296/2707-0255-13\(25\)-14](https://doi.org/10.33296/2707-0255-13(25)-14)

Цуй ЛУН

аспірант кафедри педагогіки, іноземної
філології та перекладу, Харківський
національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-5789-0858>

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Анотація. Корисним досвідом у контексті зазначеної проблеми є вивчення особливостей підготовки учителів фізичного виховання у країнах, де захопленість молоддю комп'ютерними іграми має дуже високий показник, наприклад, в Китаї. Така захопленість має шкідливий вплив на здоров'я підростаючого покоління, оскільки значно знижує його рухову активність. Китайський уряд здавна і до нині приділяє підвищену увагу фізичному вихованню та здоров'ю учнів, спортсмени з Піднебесної завжди демонструють високі результати на міжнародних змаганнях. Окрім можливого забезпечення всіма необхідними навчальними засобами та сучасним обладнанням, в КНР особливо уважно пильнують формування вчительського контингенту.

У ході наукового пошуку були оприлюднені чисельні нормативні акти, що безпосередньо пов'язані із роботою викладацьких кадрів в Китаї: «Стандарти фізичної підготовки», «Національні стандарти фізичної підготовки», «Правила проведення занять з фізкультури у навчальних закладах» та ін.

У статті виокремлено основні особливості підготовки вчителів фізичного виховання, вивчено засоби контролю та апгрейду їхньої компетентності відповідно до сучасних положень у галузях освіти та охорони здоров'я країни. У роботі наведено загальний, основний та прогресивний плани підготовки майбутнього фахівця, розглянуто умови отримання професійно-кваліфікаційного сертифікату вчителя фізичного виховання та кваліфікаційного атестата вчителя фізичної культури. Результати дослідження представляють певний інтерес для вивчення та можливого подальшого творчого запозичення.

Ключові слова: фізичне виховання, викладачі фізичного виховання Китайської Народної Республіки, професійно-кваліфікаційний сертифікат вчителя фізичної культури, кваліфікаційний атестат вчителя фізичної культури.

Вступ. Китай – країна, що налічує більше 5-ти тисяч років існування. З часів Стародавнього Китаю спорт став невід’ємною частиною етико-морального та фізичного розвитку цієї величної нації. Найвідоміший педагог та філософ Піднебесної Конфуцій вказував на важливість правильного виховання та дотримання п’яти чеснот: «гуманності», «ритуалу», «мудрості», «справедливості», «вірності» [2]. Часи змінюються, проте затребуваність фізичного навантаження залишається актуальною, нині через захоплення різноманітними гаджетами відбувається стрімке зниження рухової активності дітей та підлітків, тому важливість фізичної підготовки підростаючого покоління набуває ще більшого значення. Звертаючись до вивчення сучасного досвіду підготовки вчителів фізичного виховання закладів освіти в КНР, значний інтерес представляє висвітлення особливостей підготовки фахівців.

Здоров’я людини зумовлене рівнем її фізичної підготовки, якості харчування, розкладу дня, перебуванні на свіжому повітрі тощо. За умов сучасності проблема недостатньої рухової активності дітей і підлітків у багатьох країнах світу набуває все більшої уваги. Однією з основних причин її виникнення слугує захопленість користуванням молодшого покоління комп’ютерними та настільними іграми, гаджетами тощо. Зазначена проблема вимагає осучаснення підготовки вчителів фізичного виховання. Перед закладами вищої освіти фізкультурного профілю постає завдання підвищення якості підготовки майбутнього фахівця. Окрім цього на державному рівні здійснюється контроль компетентності таких фахівців через відповідність умовам присвоєння професійно-кваліфікаційного сертифікату.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питання підготовки вчителів фізичного виховання займались вітчизняні та закордонні

© Українська інженерно-педагогічна академія

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»

© Лун Цуй

науковці В. Вікторов, М. Віленський, М. Воробйов, Ю. Драгнєв, С. Живага [1], Л. Матвєєв, О. Михайловський, Д. Пецкович, Роберт Р. Мартін, Н. Степанченко [3], О. Тимошенко, А. Чепелюк, О. Шабалина, Б. Шиян та ін. Деякі аспекти підготовки викладачів фізичного виховання в Китаї стали предметом досліджень Г. Глоби, Р. Джонси [5], А. Каянус, Ж. Козіної, Ляо Кун Є, В. Сяофей та ін.

Слід підкреслити, що роботи вище зазначених науковців у контексті досліджуваної проблеми досить широко її висвітлюють, проте вимагають регулярно осучаснювати подібні дослідження, оскільки вимоги до підготовки викладачів залежать від ідеології суспільства, змін НТП, правової бази та інших чинників.

Формування цілі статті: Виокремити та розкрити сутність особливостей підготовки вчителів фізичного виховання закладів освіти в КНР.

Викладення основного матеріалу. Китайський уряд приділяє значну увагу фізичному вихованню та здоров'ю учнів. У 1950-х років Китай впровадив «Стандарти фізичної підготовки», а пізніше було видано нормативний документ «Національні стандарти фізичної підготовки». Це спонукало всіх студентів до активної участі у заходах, що присвячені фізичному вихованню. У 1951 р. Рада Урядових Справ прийняла «Рішення про оздоровлення учнів у навчальних закладах усіх ступенів». Покращення здоров'я студентів має велике значення для гарантування успіхів у навчанні та для виховання сучасного покоління молодих людей із міцним здоров'ям.

У 1990 р. Державний комітет видав документ «Правила проведення занять з фізкультури у навчальних закладах», який визначає його основне завдання як «сприяння розвитку фізичного та психологічного здоров'я учнів, покращення їх статури, сприяння набуттю учнями базових знань з фізкультури та виховання, здібності та звички до занять фізичними вправами з метою розвинення спортивних

навичок учнів та підготовки резервних спортивних талантів для інтересів країни, здійснення морального виховання та допомоги учням у розвиненні почуття дисципліни та духу мужності, хоробрості та прогресу». Одночасно Державним комітетом був виданий ще один документ «Правила оздоровчої роботи в навчальних закладах», у якому основну увагу приділено елементам оздоровчої роботи у навчальних закладах, таким як, спостереження за станом здоров'я учнів, відкриття курсу охорони здоров'я задля прищеплення звичок щодо санітарії з метою покращання гігієни шкільного середовища та поліпшення санітарних умов для навчання, зокрема посилення профілактики та лікування інфекційних та поширених захворювань серед учнів. Ці правила були втілені у життя, а у їхній реалізації були широко задіяні викладачі фізичного виховання шкіл. Таким чином, коло обов'язків викладачів фізичного виховання шкіл дещо збільшилось.

Міністерство освіти Центрального Уряду у своїй організаційній структурі створило Департамент фізичного здоров'я та мистецтва. Управління освітою всіх провінцій, автономних районів і муніципалітетів мають відповідний відділ або підрозділ фізичного та оздоровчого виховання. Відповідно до інструкцій, законів та нормативних актів адміністративне керівництво освіти країни здійснює ефективне управління та моніторинг стану фізичної підготовки учнів. Так, видаються та оновлюються наступні закони та нормативні акти: «Правила фізкультурно-оздоровчого виховання у навчальних закладах», «Правила санітарно-гігієнічного виховання у навчальних закладах», «Національні стандарти кваліфікації студентів з фізичної освіти», «Стандарти забезпечення фізкультурними майданчиками та обладнання у навчальних закладах», «Стандарти навчальних планів з фізичної культури», «Програми для студентів-спортсменів» тощо. Зазначені правові документи тісно пов'язані або безпосередньо стосуються обов'язків вчителів фізичного виховання. Тому сучасний фахівець має бути обізнаним у подібних

документах та сумлінно дотримуватись їх виконання. В Китаї існує близько 200 університетів, що здійснюють підготовку педагогів, ці університети англійською називаються «normal» - «нормальні», китайською «shì fān dà xué». У більшості нормальних університетів пропонується підготовка фахівців освітнього ступеня «бакалавр» і тільки близько 10% університетів пропонують підготовку фахівців освітнього ступеня «магістр фізичного виховання». Студенти факультету фізкультури мають комплексний навчальний план, включаючи період викладацької практики. Згідно із навчальним планом існує загальний, основний та прогресивний курси підготовки. Наприклад, у Східному китайському університеті вони такі [5, с.108]:

– загальний курс містить такі дисципліни: сучасна історія Китаю, англійська мова, етичне виховання, основи права, філософія, основи роботи на ПК, військова підготовка, освітня теорія, освітні технології;

– до основного обов'язкового курсу у Східному китайському Університеті упродовж 4 років навчання належать: анатомія, спортивна психологія, психологія, введення до теорії фізичної культури, спортивне здоров'я та гігієна, спортивна статистика, шкільні види спорту;

– до прогресивного обов'язкового курсу відносяться: спортивна психологія, спортивна біомеханіка, спортивне малювання, історія спорту, баскетбол, волейбол, футбол, гімнастика, у-шу, художня гімнастика, плавання, танці, основи відвідування спортзалу.

Також обов'язковими є педагогічна практика (5 тижнів) та написання дипломної роботи.

Згідно із сучасними положеннями для вчителів фізичного виховання в Китаї запроваджено обов'язкове отримання професійно-кваліфікаційного сертифікату.

Такий сертифікат дає право на роботу, його наявність - ознака компетентного спеціаліста.

Для отримання професійно-кваліфікаційного сертифікату існують наступні умови [7]: усі громадяни Китаю, які не досягли національного законодавчого пенсійного віку на кінець року реєстрації, мають кваліфікацію вчителя, передбачену Законом про вчителів, і бажають займатися викладацькою роботою, можуть подати заявку та бути визнаними вчителями відповідно до закону.

Окрім отримання професійно-кваліфікаційного сертифікату, в Китаї для роботи вчителем фізичного виховання також необхідне здобуття кваліфікаційного атестату вчителя фізичної культури. Існують наступні вимоги до кандидатів на отримання кваліфікаційного атестату вчителя [6-8]:

– громадяни Китаю, які не досягли встановленого законом пенсійного віку наприкінці року реєстрації, мають кваліфікацію вчителя, передбачену «Законом про вчителів», і бажають працювати вчителями, мають подати відповідну заявку;

– рівень володіння путунхуа (основна мова Китаю, заснована на пекінському діалекті) повинен досягати другого рівня В або вище згідно із «Стандартом тесту на знання путунхуа», оприлюдненому Комітетом з національної мови та письма КНР;

– випускники непедагогічних спеціальностей шкіл усіх рівнів та типів, що претендують на здобуття кваліфікації вчителя, повинні слідувати за направленням обласного управління освіти для проходження курсів педагогіки та психології, обласне управління освіти відповідне за організацію іспитів по закінченню курсів. Кандидати, які закінчили програму підготовки вчителів, звільняються від співбесід та пробних лекцій, якщо вони мають сертифікат викладача на 3 місяці або більше;

– гідний фізичний та психологічний стан, відсутність інфекційних захворювань, психічних захворювань в анамнезі, обов'язкове проходження

медичного огляду у медичному закладі, призначеному агенцією з сертифікації кваліфікації вчителів відповідно до «Стандартів та методів медичного огляду для персоналу, який претендує на сертифікацію педагогічної кваліфікації».

Для здійснення процедури реєстрації потрібні академічні сертифікати, посвідчення особи та фотографії. Ті, хто не має кваліфікаційного атестата вчителя, не зможуть отримати роботу у офіційній установі.

Задля подальшого посилення фізичної підготовленості студентів Китаю у великих масштабах згідно із «Планом здорового Китаю до 2030 року» в 2016 році було передбачено, що показники фізичного стану в NSCHC (The National Survey on the Constitution and Health of Chinese Students - Національне дослідження конституції та здоров'я китайських студентів) повинні бути вище на 25% [4]. Отже, можна прогнозувати, що навантаження на викладачів фізичного виховання у закладах вищої освіти має зростати, а завдання урізноманітнюватися.

Висновки. Проведений аналіз дає змогу дійти висновків, що проблема підготовки фахівців для викладання фізичної культури у закладах освіти КНР знаходиться під постійним державним моніторингом, відповідно і якість педагогічних кадрів, відповідальних за оздоровлення підростаючого покоління – майбутнього нації, постійно контролюється та корегується засобами, що частково були представлені у даній статті (осучаснення планів підготовки вчителів фізичного виховання у закладах вищої освіти, оновлення вимог щодо отримання професійно-кваліфікаційного сертифікату вчителя фізичної культури та кваліфікаційного атестату вчителя фізичної культури).

Перспективи подальших досліджень пов'язані із вивченням змісту та методик підготовки вчителів фізичного виховання у закладах освіти КНР.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Живага С. Роль фізкультурної освіти в підвищенні ефективності фізичного виховання учнів. *Освіта і управління*. 2005. Т. 8. Ч. 3. С. 85-89.
2. Конфуций и его учение. Пекин: Синсин, 1995. С. 92.
3. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 /Вінниця, 2017. 629 с.
4. Li, B. Tutorial for Outline of the Healthy China 2030 Plan; People's Medical Publishing House: Beijing, China, 2021; p. 24
5. Sport and Physical Education in China. Front Cover · Robin Jones, James (Jim) Riordan. Taylor & Francis, Sep 11, 2002. Sports & Recreation. 280 p.
6. Professional qualification certificate is introduced for PE teachers. URL: <https://zhidao.baidu.com/question/395410211490862645.html>
7. Education Degree Program in China - Physical Education. URL: <https://www.mfa.gov.cn/ce/cenp/eng/Education/t167598.html>
8. Study Physical Education at China Universities & Colleges. URL: http://www.besteduchina.com/physical_education.html

REFERENCES

1. Zhivaga S. The role of physical education in improving the effectiveness of physical education of students / S. Zhivaga // Education and Management. - 2005. - Т. 8. - Ch. 3. S. 85-89.\
2. Confucius and his teachings. - Beijing: Xinsin, 1995. - P. 92.
3. The system of professional training of future teachers of physical education in higher educational institutions: dis. ... Dr. Ped. Sciences: 13.00.04 / Stepanchenko Natalia Ivanovna. - Vinnytsia, 2017. - 629 p.
4. Li, B. Tutorial for Outline of the Healthy China 2030 Plan; People's Medical Publishing House: Beijing, China, 2021; p. 24
5. Sport and Physical Education in China. Front Cover · Robin Jones, James (Jim) Riordan. Taylor & Francis, Sep 11, 2002 - Sports & Recreation - 280 p.
6. Professional qualification certificate is introduced for PE teachers. URL: <https://zhidao.baidu.com/question/395410211490862645.html>
7. Education Degree Program in China - Physical Education. URL: <https://www.mfa.gov.cn/ce/cenp/eng/Education/t167598.html>
8. Study Physical Education at China Universities & Colleges. URL: http://www.besteduchina.com/physical_education.html

Cui LONG

Postgraduate student of the Department of
Pedagogy, Foreign Philology and
Translation, Kharkiv National Economic
University, named after Semyon Kuznets,
Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-5789-0858>

PECULIARITIES OF TRAINING OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS IN THE PEOPLE'S PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Abstract. Useful experience in the context of this problem lies in the learning of the peculiarities of the physical education teachers' training in countries where the interest of young people in playing computer games is very high, for example, in China. This addiction has a detrimental effect on the health of the younger generation, as it significantly reduces its motor activity. The Chinese government pays close attention to the physical education and health of children and youth, and athletes from China have always shown high results at international competitions.

In addition to the possible provision of all necessary modern teaching equipment, the PRC is paying particular attention to the formation of the teaching staff.

Numerous regulations directly related to the work of teaching staff in China were investigated during the research: "Standards of Physical training", "National Standards of Physical Training", "Rules for Conducting Physical Education Classes in Educational Institutions" and others.

The article highlights the main features of the training of physical education teachers, examines the means of control and upgrade their competence in accordance with current regulations in the field of education and health care. The general, basic and progressive plans of preparation of the future specialist are given in the work, the conditions of receiving the Professional Qualification Certificate of the Teacher of Physical Culture in China are considered. The results of the study are of some interest for the further research and possible further creative borrowing.

Keywords: physical education, teachers of physical education of the People's Republic of China, Professional Qualification Certificate of the Teacher of Physical Culture.